

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

שיחות מוסר והדרכה בפרשת השבוע
מיוסדות על שיעוריו, ספריו, וכתבי תלמידיו

פרשת ראה

מהדורת דרך החיים
לזכות
מרדכי וטובה ארמן

ולזכות רפואת ברכה שמחה בת טובה

פרנס השבוע

ר' פינחס וולהנדלר

לזכות ידידיו

ר' דוד פריל ור' מרדכי שטיינהרטר

מהדורת דרך החיים

לזכות מרדכי וטובה ארמון

ולעילוי נשמת

אליעזר מנחם בן אברהם שמואל

חיים שלמה בן דוב בער

אלטע דבורה בת אשר

גיטל בת מנחם מנדל

ניתן להשיג את החוברת בחינם:

ירושלים

052-266-9937.....קרית משה
058-324-4112.....רוממה-המ"ג
058-663-0753.....רחביה
02-586-0088.....רמות
058-718-5065.....רמת אשכול
050-412-7721.....רמת שלמה

058-570-7758.....ארזי הבירה
18.....בוכרים
058-321-0187.....ביהכ"נ הר צבי
054-841-9231.....בית וגן
058-324-8175.....גבעת שאול
054-842-6903.....גני גאולה
.....הר נוף
054-851-9014.....ישיבת מיר
052-766-5331.....נוה יעקב
052-718-4566.....סורוצקין
072-222-3383.....סנהדריה
054-859-3064.....סנהדריה המורחבת
058-328-5464.....עזרת תורה
.....עזרת תורה
054-854-0851.....עיר העתיקה
.....צומת בר אילן ספרי אור החיים-בר אילן 4

ערים אחרות

058-324-5544.....ביתר
055-678-6824.....בני ברק
054-853-0541.....גבעת זאב
08-974-3086.....קרית ספר
.....בית שמש
02-995-1203.....הקריה
058-324-0374.....רמב"ש א'
058-323-0058.....רמב"ש ב'
052-767-4151.....רמב"ש ג'

לבירורים והנצחות: 072-222-3383
או במייל: ey@torasavigdor.org

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס
או בנדרים פון: 03-763-0585
קרן מס' 2985

תורת אביגדור

פרשת שופטים

ישראל תכלית העולם

טיהור הארץ

בפרשתנו קוראים אנו פסוק: הקב"ה מצוה את עם ישראל "לא תכרות ברית ליושבי הארץ". עם כל עמי הסביבה - ודאי אפשר לכרות בריתות, למה לא? אבל עם העם היושב בארץ - בשום פנים ואופן לא. הקב"ה לא נותן לעם ישראל את האפשרות להרשות לכנענים להישאר בארץ, וזאת אפילו אם הכנענים יסכימו לחיות עימם בשלום - הם חייבים להסתלק, ואם לא אז: "מערי העמים האלה אשר ה' אלוקיך נותן לך נחלה, לא תחיה כל נשמה כי החרם תחרימם" (דברים כ טז, יז).

חובה עלינו להשמיד עמים שלמים החפצים בשלום, למה? רק בגלל שלא הסכימו לנדוד מביתם?! כן! כך ציוונו אלוקינו: עליהם לברוח, או שהם מושמדים. הגרגשי, אחד מעמי כנען, היו חכמים: הם ראו שהיהודים רציניים בכוונתם, וברחו להם לאפריקה. אבל האחרים לא ברחו, הם רצו להישאר. וכיוון שהחליטו החלטה הרת גורל זו, היה עלינו להשמידם. וודאי שקשה מאד היה לעם ישראל לבצע דברים כ"כ דרסטיים. אבל חזקה עליהם מצוות אלוקינו. והשאלה זועקת מאליה: לשם מה? למה הקב"ה ציווה אותנו לעשות דברים כ"כ חמורים?

בזמננו, קשה אפילו לדבר דיבורים כאלה, סוף-סוף אנו חיים בדור שהתרבות המערבית שולטת בו בכיפה, וכמעט בלתי אפשרי להימנע לגמרי מהשפעותיה, ולכן קשה לנו לעכל את הדבר: הקב"ה מצוה עלינו להשמיד את כל העמים היושבים בארץ, אנשים, נשים וטף!

ה' אלקינו

לפני שבועיים קראנו בפרשת עקב שני פסוקים, שהם היסוד של חיינו: אפשר לחזור עליהם שוב ושוב מהבוקר עד הלילה - וזה עדיין לא יהיה מספיק, הראשון: "הן לה' אלוקיך השמים ושמי השמים, הארץ וכל אשר בה" (דברים י יד). לשם מה ה' חוזר ומודיע לנו בפרשה זו שוב את הידיעה הבסיסית שעמה מתחילה התורה 'בראשית ברא' - כל הבריאה והנבראים שלי.

אלא, נשים לב שהפסוק הנ"ל הוא רק הקדמה למילים הבאות אחריו: "רק באבתך חשק ה' לאהבה אותם". הקב"ה אומר לנו, תבינו מה ומי הוא תכלית כל הבריאה, תדעו שהכל שלי השמים שמי השמים הארץ וכל אשר בה, אבל העיקר והתכלית של הכל הוא דבר אחד: רק אבותיך! השי"ת אומר לנו: כל היקום כולו שלי, ובכל היקום הגדול שלי, מכל מלינוי האנשים שבראתי בעולם, בחרתי לאהוב רק שלשה אנשים: אבותיכם! ואחר כך אהבת האבות ממשיכה בזרעם "ויבחר בזרעם אחריהם", אבל מכל צאצאי אברהם הרבים, ומשני בני יצחק, בחרתי דוקא "בכם כיום הזה", דוקא בכם בחרתי לאהוב באותה אהבה הבלעדית שאהבתי את האבות. כאן רואים בבירור עיקר גדול מאוד: הקב"ה ברא את העולם אך ורק בשביל האבות הקדושים וזרעם אחריהם. ומכל המון הגויים הם, ורק הם, מקיימים את תכלית הבריאה, ומצדיקים את קיומה.

הקב"ה אומר שמכל הבריאה והנבראים הנמצאים בה, עם ישראל הוא הדבר היחיד שיש לו משמעות בעיניו, אנחנו העם היחיד שזכה לאהבתו, ולא שום עם אחר. בעולם יש רק תורה אחת, התורה שה' הוריד לעולם. ועל מה היא מדברת, במה היא עוסקת מתחילתה ועד סופה? בה' ובישראל, זהו! אין לה שום עסק עם המון אומות העולם, לא מדובר בה על עמי אירופה ולא על עמי אסיה, לא על המזרח ולא על המערב, רק עם ישראל, וכל מה שקשור אליו.

"שמע ישראל ה' אלוהינו". הלא ה' הוא 'אלקי עולם' (ישעיה מ כח) - בורא עולם, ומה הפירוש שהוא 'אלוקינו', וכי רק אותנו הוא ברא? אלא הכוונה שמתוך כל הבריאה העצומה שברא, הדבר היחיד שאכפת לו ממנו באמת, הוא עם ישראל. הוא בחר בנו, ורק אנו מעניינים אותו. הקב"ה אומר "אני לא מחשיב את כל החכמה והיצירה האנושית, בחרתי בכם בלבד וכל השאר אינו חשוב לי". הגויים לא אוהבים את זה, אבל לנו לא אכפת מכך.

לדבר אל עצמנו על עצמנו

לא צריך להפגין את כל זה לעיני כל העולם, צריך להיות זהירים ולא להתגרות בגויים. אבל חייבים אנו להזכיר זאת לעצמנו! והאמת היא שאיננו מדברים על זה מספיק. בבתי הכנסיות צריך לומר את זה, ובבתים שלנו עלינו ללמד את ילדינו את האמת הזו: מי אנחנו. והכי חשוב, לשנן את הדבר לעצמנו. לפעמים מתעלמים מזה בדורנו.

יהודי צריך לחיות עם 'אתה בחרתנו מכל העמים', אני יודע שהרבה אנשים כאן חשופים לכל מיני כלי תקשורת. בדורנו אנו חשופים יותר מאי פעם לדעות וערכים של גויים, בין מהגויים עצמם ובין מיהודים שרוצים להיות כמותם. שוטפים לכם את המוח בערכים של תרבות הבל. יש כאלה שקשה להם לשמוע דברים כ"כ "קיצוניים". כל מיני "פי-נפש" יאמרו: "נכון, אנו העם הנבחר. אבל סוף סוף גם הם אומה. אנו קיבלנו את עשרת הדברות, אבל צריך להתייחס לכולם בסובלנות. גם להם יש דרך חיים, גם להם יש תרבות". לא! צריך לדעת "שלא עשנו כגויי הארצות... שהם משתחווים להבל וריק"! כל התרבות שלהם היא שקר ושטויות.

זה לא אני, זו התורה

זה לא "הרב מילר" שאומר כך, זו התורה. אחרי האמונה בה', הדבר הכי בסיסי הוא האמונה בכך שאנו עם ה', אנו הדבר היחיד שיש לו משמעות בעולם. מי שלא מאמין בכך - לא שייך לכאן, אין כאן שום מקום לדיון.

השמדת עמים רק מפני שנשארו לגור עמנו בארץ ישראל, נראית לנו משהו קיצוני, אך זאת אך ורק מכיוון שלא הפנמנו מספיק את חשיבותו המכרעת של עם ישראל בעולם. ברגע שמבינים את העקרון הזה, שאין לה' שום ענין בעולם מלבדנו, נבין גם שאין שום דבר חשוב יותר משמירה על שלמותו של עם ישראל. אי אפשר לתת לשום דבר לעמוד בפני השלמות שלנו. חייבים לשמור עליה בכל מחיר.

תועבות הכנענים

הכנענים, וודאי אתם יודעים, היו עם טמא מאד. הם היו נטולי כל מוסר, והחברה שלהם האדירה רק בילויים ושטויות. הם סגדו לסדרה שלמה של אלילים, וכל חייהם היו מסכת אחת של חומריות, מתירנות, עבודה-זרה ושפיכות דמים. כמעט כמו "מנהטן" של היום. אם-כן, איך יכול היה הקב"ה לתת לעמו היקר להתיישב בארץ ששקועה ברשע? אם עם ישראל היה מושפע, ולו במעט, מהכנענים, היה זה אסון גדול.

ולכן היה הכרח למנוע אסון זה בכל האמצעים, אפילו החמורים ביותר. להסיר כל שארית של טומאה מן הארץ, לנקות אותה לגמרי, כדי שישראל יוכלו להיכנס אליה בבטחה. אין לנו בעיה עם גויים, אין לקב"ה בעיה עם גויים. מה שכן אכפת לו, הוא כל דבר שיכול להרחיק אותנו ממנו, ולו במעט. עם הסגולה חייב להישאר "עם סגולה".

אני לא אומר לכם כאן דרשות, ולא "פשטים". כל מה שאמרתי הוא פסוקים מפורשים: "לא תחיה כל נשמה. כי החרם תחרימם, החתי והאמורי והכנעני והפריזי החוי והיבوسی כאשר ציווך ה' אלוקיך. למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות ככל תועבותם אשר עשו לאלוהיהם וחטאתם לה' אלוקיכם" (דברים כ טז יח).

ח"ו איננו מדברים כאן על 'סיהור אתני' של כח כובש, או על 'טרור עממי'. חלילה! הקב"ה אומר לנו כאן להסיר מתוכנו את הרשעים, כי השלמות הרוחנית שלנו חשובה יותר מחיי הגויים הרשעים ותרבותם. הכנענים איבדו את זכותם לחיות, כי רשעותם היתה הרסנית לעם ישראל כמו סרטן.

רעיון חשוב זה, שעלינו לשרש את הגויים מקרבנו כדי להגן על שלמותנו הרוחנית, מופיע פעם נוספת בפרשה: "כי אתה בא אל הארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך לא תלמד לעשות ככל

תועבות הגויים ההם... כי תועבת ה' כל עשה אלה ובגלל התועבות האלה ה' אלוקיך מוריש אותם מלפניך" (שם יח ט ב).

סיבה אחרת להקאה

יש שהבינו שהתורה רק אומרת שה' העניש את הכנענים על התועבות שהם עשו, ובגלל עוונותיהם הארץ לא יכולה היתה לסבול את טומאתם והקיאה אותם. אבל כשנתבונן היטב בלשון הפסוק נראה שכתוב כאן הרבה יותר מזה.

הקשיבו למילות התורה הקדושה: "בגלל התועבות האלה ה' אלוקיך מוריש אותם מלפניך". מלפניך! בגללך! התועבות שלהם לבדן, לא מספיקים כדי לגרש אותם, מאות שנים הם שהו בארץ שקועים ברשעותם. ויכולים היו להישאר שם עוד מאות שנים. אבל אומר הקב"ה, עכשיו העם שלי מגיע, עכשיו 'ארץ כנען' צריכה להפוך ל'ארץ ישראל', ארץ - שבה יוכלו בני להגיע לשלמות. והם לא יוכלו לעלות במעלות השלמות בארץ רוויה באנשים רשעים ודעות כוזבות. וכל מה שמפריע לקדושת ישראל, מפריע לכל קיום תכלית הבריה. ולכן אני מגרש אותם מלפניך", מלפני בניי היקרים.

"המרכזיות"

העם שנבחר ע"י ה' להיות לו "סגולה", אוצר טוב, חייב לנקוט בכל האמצעים כדי להישאר ראויים לתואר נעלה זה. העם שהגיע למעלת שלמות האדם בעולם וזכה שה' התגלה אליו, חייב לשמור על אוצר יקר זה. מוכרחים אנו לעשות אפילו מעשים "קיצוניים" כדי להסיר מקרבנו כל השפעה זרה העלולה להרחיקנו מהקב"ה.

ה"מרכזיות" של עם ישראל, העובדה שאנו מרכז הבריה ותכליתה, מחייבת "קיצוניות". האומה טובת-הלב והמושלמת ביותר בעולם, חייבת לפעמים לנקוט באמצעים קיצוניים, על-פי ה', כמוכן, אם היא חפצה להישאר האומה המושלמת וטובת-הלב ביותר בעולם.

הסיבה האמיתית לחורבן

ומה קרה בסוף? בספר שופטים כתוב שעם ישראל לא התמסר להשמיד את הגויים בארץ. ישראל רחמנים וגומלי חסדים, ולא נטו להרוג. אבל אנחנו למדים כאן שגם הרגשות חייבים להיכנע לרצון ה'. מצוות הריגת הכנענים היתה מצווה של רחמים, רחמים כלפי האומה היחידה בעולם שיש לה משמעות. כשישראל התרשלו בקיום מצווה זו ובשמירה על שלמותם הם לא הוזכרו לשבח. התוצאות היו נוראות. בסוף ספר מלכים, בחורבן בית-ראשון, כתוב שסיבת החורבן היתה שהם לא השמידו את כל הגויים מתוכם. הדרשנים אוהבים לדבר על שנאת-חינם

ירידת הדורות

רבינו הרבה לדבר על החובה של כל אחד להתמלא גאווה על היותו חלק מה'עם הנבחר' עם ישראל. והי' מביא את הגמ' (חגיגה ה:) שהקב"ה בוכה על גאוותן של ישראל שניטלה מהם ונתנה לנכרים. ואמר שעיקר סיבת ירידת דורנו היא, כי במשך כל הדורות, אף אחרי חרבן ביהמ"ק, עדיין נשארה בעם רוח חזקה של גאוות ישראל, וזה החזיק את העם במשך כל הדורות. ואפי' בדורות האחרונים שהתחילה שערורית ההשכלה והלאומיות בקרב ישראל, ההרגשה בחשיבות עם ישראל מנעה אותם מלרדת יותר. אבל היום שנפל הדור מהכרת מעלת ישראל, אבדו מאיתנו רוב בני האומה.

ועוד עברות, והכל נכון; אבל קראו בסוף ספר מלכים ותראו שהחורבן הגיע בגלל שנתנו לגויים להישאר בארץ והם קלקלו את עם ישראל. הם התקלקלו, כי הם נתנו להשפעת הגויים להישאר בארץ, וזו חדרה לבסוף אל תוך בתיהם.

עקירת הרשע מתוכנו אינה נובעת משנאת הגויים, ח"ו. אין לנו שום דבר נגדם כל עוד הם אינם מזיקים לנו. שישמחו וייהנו מהחיים, למה לא? אבל המציאות היא שהם כן מזיקים לנו, לא תמיד בגשמיות, אבל ההשפעה ההרסנית של התרבות החומרנית והמיתרנית שלהם היא נזק גדול לאין ערוך מכל נזק גופני. ולכן עלינו לעשות כל שביכולתנו לשמור על גדלותו של כלל ישראל.

הכון לקראת אלקיך ישראל!

הרמב"ם (מו"נ ג' כט') עוסק במצווה זו של עקירת ע"ז מארץ כנען, ומזכיר את הרעיון הנ"ל באופן תמציתי: "כי תורתינו כלה שרשה וקטבה אשר עליו תסוב, הוא למחות הדעות ההם מן הלבבות וזכרם מן המציאות. והוא היה הכונה הראשונה הכוללת לכל התורה כלה", הנה הרמב"ם מלמדנו שאחד מתפקידינו היסודיים בעולם הוא להסיר דעות כוזבות מליבנו, כי תכלית הימצאותנו בזה העולם היא להכין את עצמנו לעולם הבא; והדרך להכין את עצמנו היא ע"י השלמת שכלנו ודעתנו. ככל שנמלא את שכלנו בדעות ואידיאלים של תורה, כך נהיה מוכנים יותר לעמוד בפני הקב"ה ביום הגדול והנורא שבו נעזוב את העולם הזה.

הצעד ראשון

הצעד הראשון לשלמות הדעת, היא עמידה על המשמר כנגד הדעות הכוזבות שתמיד מכרסמות בשכלנו בגלל השפעות חיצוניות. כי שכל שהוא ערבוביה של כל מיני דעות והשקפות מבחוץ, אינו השכל שהקב"ה רוצה מאיתנו, ולא עם שכל כזה נרצה לעמוד לפניו אחרי מאה ועשרים.

ולכן, אומר הרמב"ם, לא רק שחייבים לשבור ולהשמיד את כל הפסילים והצלמים שבני ישראל מצאו כשנכנסו לארץ, כמו שכתוב בפרשת ואתחנן (ז ה), אלא יש דבר הכרחי הרבה

יותר. איבוד הצלמים הוא רק משל וסמל למה שה' באמת רוצה מאיתנו, לשרש מתוכנו את כל הדעות וההשקפות הזרות החודרות אל מוחנו. אין אפשרות לעבוד את ה' כראוי בלי "ניקיון" זה.

ימי חייהם הבל

כולם יודעים שיש מגילה בשם "קהלת", ושמטרת המגילה מפורשת מיד בתחילתה: "הבל הבלים אמר קהלת". מטרת ספר קהלת היא אחת - להילחם בדעות והאידיאלים הזרים שהופכים את הדברים הלא חשובים, לחשובים. בידור, שעשועים, כסף, מתירנות - הערכים של העולם החיצון, כולם הבל הבלים מתחילה ועד סוף. כל העולם כולו עסוק באפס; כל החיים שלהם הוא "הבל וריק". הדבר שהכי מעניין ומעסיק אותם הוא יצרא דעריות. בכל הדורות ובכל האומות היו נישואין, אבל העניין היה פרקטי ביסודו, קיום המין האנושי. בדורנו אצל כל העולם מלבד קומץ קטנטן של יהודים מן הסוג ה"מיושן", העניין המרכזי הוא היצר. אפילו הפכו את זה לאידיאל, "תרבות".

כשנרצה להבין את איכות חיי החברה שלהם, נתבונן מהו האירוע החברתי שלהם שסוחף אליו את כל ההמון, בלא הבדל מעמדות - הם מתאספים באלפיהם, ולפעמים אפילו מכל העולם, כדי לראותו?

הם מתאספים בהמוניהם כדי לצפות באיזה בריון בועט בכדור. כשהוא מרים את הרגל ונותן את הבעיטה כולם משתגעים מהתלהבות מהמראה הנשגב הזה. ממה הם מתלהבים? מהבל הבלים. מתאספים לצפות ב"איגרוף". אחד מרביץ לשני באגרוף, וכולם צועקים ומעודדים אותו, מוחאים כפיים והקהל צועק! זה ה"גיבור" שלנו! הם באקסטזה. על מה ההתלהבות? על כלום! גם ב"קומיקס" שלהם, תמיד בתמונה האחרונה ה"גיבור" נותן איזה אגרוף למישהו. זה מה שעושה אותו לגיבור. בזה הגויים עסוקים, אלה יסודות החיים שלהם. לזה הם קוראים "תרבות". הדבר כ"כ מושרש אצלם בתודעה, שאינם מסוגלים לדמיין שלא כולם טיפשים כמותם! כשבאתי מסלבודקא, יום אחד עמדתי ברחוב סואן, ואיש אחד צעק לי מהצד השני של הכביש: "כמה-כמה?" הוא שואל אותי כמה-כמה! אני אמור לדעת כמה כדורים זה בעט וכמה השני!

יש כאלו שלקחו מהם תרבות עדינה יותר, לדוגמא אנשים שיש להם אוסף של בולים. כל פעם שמגיע אורח לביתו הוא מראה לו את האוסף. מאיפה הגיע הרעיון הזה? וכי מהתורה הוא למד את החשיבות הגדולה של עניין איסוף הבולים?! זה הגיע ישר מההבל של הגויים! אני לא אומר שלאוסף בולים זו עבירה. בשביל גוי זה דבר חיובי מאד, שישב בבית ויעביר בולים מאלבום זה לאלבום אחר כל היום, העיקר שלא יהיה ברחוב. אבל ליהודי?! זה בזבז זמן יקר, בזבז שכל יקר של בן-ישראל.

כשאותו אספן בולים מראה את האוסף שלו לאורח, והאורח בוהה בזה בחוסר עניין, ולא אומר דבר; האספן מעקם את האף, וחושב: "זה לא מבין באומנות, כלל לא מתעניין בתרבות".

אקלים תורנית

רבינו דיבר כדברי הח"ח ור' אלחנן זצ"ל בספריהם ששנים קודם חורבן אירופה הזהירו שיהיה חרון אף ה', על ירידת הדור ועל עזיבת ההליכה ברוח התורה, התחברות הדור הצעיר לתרבות הגויית על אופניה השונים. והיה מזהיר בזה אזהרות איזמות שעלינו ללמוד לקח מזה שלא נגרר אחר רוחות השונות הנושבות היום, כמו רוח של רדיפת גשמיות ושל 'גוישקייט בהכשר'. ודיבר שלא להסתפק בשמירה מעשית של מצוות, אלא לחיות על פי רוח התורה. לא הכל יודעים להעריך את החשיבות של הליכה ב'רוח התורה', צריכים להבין כי כמו שלגידול וצמיחה של גידולים וצמחים שונים, לכל צמח יש צורך באויר ורוח המתאימים לו, וצורך זה אינו נתפס בחוש, אבל כל גידול הצמח תלוי בזה, כן רוח התורה אינו דבר שנתפס בחוש, ולזה יש רק עצה אחת, להאחז בדרכי המסורה!

אבל האמת היא שהאורח הוא השפוי כאן, והאספן השתגע! איזה ראש כנעני צריך בשביל לחשוב שיש חשיבות בהבלים כאלה?! האורח הזה הוא ה"אינטלקטואל" כאן, הוא מתייחס לדברים בצורה אמיתית, הולך בדרך ה'. הדברים שמשמחים את הגויים אין בהם שום עניין אצלנו. "אל תשמח ישראל אל גיל כעמים" (הושע ט' א').

כל אחד מאיתנו צריך לשים את הדברים על ליבו שלו; לא להסתכל עכשיו בביקורת על השכן ממול או על ציבור פלוני. כדאי כבר להודות באמת, כל אחד מאיתנו מבזז את כוחותיו על הבלים במידה כלשהי. צריך למצוא את ההבל בחיינו, ולהבין היטב שהוא הבל!

ההצגה הגדולה

עם ישראל יודע שהלבוש הוא כבוד האדם - בכל יום אנו מברכים את ה' על זה שהוא מלביש ערומים, אצל הגויים הלבוש - אם אפשר בכלל לקרוא לזה לבוש, תכליתו להציע את עצמו לסביבה ולכל מתעניין, לפעמים זה בגיזרה של הלבוש, ולפעמים בצבעו, ואם בזה לא די להרשים את הסביבה יש עצה של 'מותגים', לצערנו אנו רואים היום בשולי המחנה, יהודים טובים אמהות יקרות,

שנסחפים להבל הזה של הגויים, אפשר לראות ילד לובש חולצה בהבלטה של שם של איזה מותג מפורסם - וכי יש שיעגון גדול מזה?! דבר פשוט, שימו לב לשמות חנויות שמוכרות בגדים כשרים בשכונות חרדיות לחלוטין, השמות כתובים בשפה זרה ובשמות גויים למיניהם, המטרה הנסתרת היא שתחוש את האוירה של מה שבהמות אלו מכנות כלבוש וגם אתה תסחף אחרי זה.

קח מה שאתה לא צריך!

כמעט אי אפשר להימלט מהשפעת הסביבה, אפילו כשאין בה שום היגיון. מי שלא ילך עם העדר - ייחשב משוגע. אתן לכם דוגמא: העיתונים, כן - גם החרדיים, מלאים במודעות בסגנון כזה: "אל תישארו בבית! בואו לנפוש באלפים ההונגרים!" וכנהנה על זה הדרך. בשביל מה לצאת לכל מיני מקומות נידחים?! רק בגלל שכולם משוגעים, עוזבים את הנוחות של הבית ומשלמים

הון תועפות כדי לנדוד בהרים ובעמקים, גם אני צריך להיות משוגע?! אבל מי שרואה את המודעה "אל תישארו בבית", מיד חושב "איזה מסכן מי שנשאר בבית. אני לא רוצה להיות מסכן, אני לא רוצה להישאר בבית". והולך ומשלם הון לחברת התיירות שתיקח אותו לאיזה מקום נידח.

אין שום סיבה לנסוע! הכל שקר. חברות התיירות מנסות לפתות אותנו כדי להרוויח כסף. מה יש בכל המקומות האלו שאין בבית?! רק יתושים רבים יותר וגדולים יותר. וגם יש להם מחלות שאין ליתושים בבית. האמריקאים נוסעים ונוודים בכל מיני מקומות שתושביהם היו רוצים מאד לחיות באמריקה. איפה ההיגיון?! "עיני הכסיל בקצה הארץ" אומר הפסוק (משלי י"ז כ"ד). הכסיל רוצה לנסוע לקצה הארץ, הוא תמיד חושב ששם יותר טוב. אם כולם טיפשים, גם אנחנו צריכים להיות טיפשים?! אסור לתת לסביבה להשפיע!

אנו עמלים והם עמלים

במסיבת חנוכה עם בני משפחתו, אמר: האם חשבתם על המון המצוות שאתם מקיימים במסיבה זו, כגון מלוח מלכה, כיבוד הורים, חסד, הכרת הטוב, קידוש שם שמים, ועוד מצוות. אם בשעה זו שישבנו יחד ח"ו היה כאן היסח הדעת מהקב"ה, אז במה אנו שונים מסתם אסיפה משפחתית של גוים.

"שמועס" מהגוי

יש כאלו שמריצים את מבטם לראות את כל טנופת הגויים הזורמת דרך המכשירים ישר ללבם, ויש יהודים טובים שמזמינים את ה"גוישקייט" אליהם הביתה, לפעמים לתוך האוזן. יושבים במשך שעה שלמה ומקשיבים למה שיש לגוי, או אחד שרוצה להיות גוי, לומר. פשוט יושבים ומקשיבים, בלי להתווכח או לדבר אליו, רק מקשיבים בכבוד. להבדיל כמו ב"שמועס" בישיבה. אחרי ששומעים דברים כאלה במשך שעה כל יום, השכל הוא כבר לא שכל יהודי. המחשבה כבר התרגלה לחשוב כמו הגויים.

זוהי הסכנה שמפניה הקב"ה מזהיר אותנו בפרשה. לא להיכנע לשקר של העולם החיצוני! לא לתת קביעות וחשיבות לדברים שהם הבל הבלים, שאין להם שום ערך לעבודת ה'! השקר נברא כדי לבחון אותנו, לראות אם ניכנע לו חלילה, או נילחם בו.

צריך לדעת להיות לץ

"כל ליצנותא אסירא, חוץ מליצנותא דע"ז" (מגילה כ"ה:). אסור לזלזל בדברים, להוריד את חשיבותם ע"י בדיחות ולעג. מי שמסתובב כל היום ומתלוצץ, מכניס את עצמו לכת של אינם מקבלים פני שכינה (סוטה מב.). אבל יש יוצא מן הכלל: ליצנותא דעבודה זרה. בזה נכללים כל הרע וההבל בעולם. ליצנות כזו לא רק מותרת, אלא היא מצווה. אסור להיות חלשים מול הרע ולהתכופף מולו. חייבים לקום ולדבר נגדו בחריפות ובחזקה!

יש אנשים שמתחילים 'לחיות' כשיש איזו מחלוקת טובה בציבור. אין יום ואין לילה, הם יילחמו בכל מי שנמצא בצד הלא נכון - הצד שנגדם, בכל הכח. אם השני הולך עם הרב הלא נכון, הם ישמידו אותו כפשוטו. אסור לוותר! אבל נגד הרשעים - הם ממלאים פיהם מים. אליהם צריך להתייחס בסובלנות ובמאור פנים. "עוזבי תורה יהללו רשע, ושומרי תורה יתגרו בם" (משלי כח ד). לא צריך ללכת החוצה ולחפש להילחם ברע, אבל בסביבתנו הקרובה כן צריך להלחם בהם, צריך לדבר נגדם, לאישה, לילדים, לחברים. צריך להתלוצץ עליהם ולהקטין אותם בעינינו. ואם אף אחד לא רוצה לשמוע - צריך לומר את זה לפחות לעצמנו! במידה שמזלזלים ומקטינים את הרשע, כך השכל נהיה שכל אלוך.

אין גבול לחשיבות של זלזול ברע! צריך לומר את האמת, שוב ושוב, בקול גדול. "יתגרו בם!" אם אתה חייל של הקב"ה, אתה חייב להלהיב את עצמך להילחם נגד הרעיונות של אויביו, ולהתייחס להבל כמו להבל.

לירוק בתחנה

לדוגמא: בערב הבחירות, שלטי חוצות ענקיים תלויים ברחבי העיר, ועליהם תמונות של כל מיני רשעים. אפילו פוליטיקאים "ידידותיים" לציבור החרדי, אבל הם עצמם חיים לגמרי כמו גויים. והם נראים טוב! שעות ארוכות עבדו עליהם מומחים לעצב את דמותם בציבור כדי שייראו כמו כוכבים נוצצים. אבל מי שמכיר אותם יודע שמתחת לכל התפאורה הם האנשים המושחתים והנמוכים ביותר שאפשר למצוא. עדיף לשבת ליד ערימת זבל מדיפה ניחוח מאשר לשבת לידם.

אפילו לראות את הפנים שלהם הוא למטה מכבודנו. וצריך לומר זאת בקול גדול, לפחות לעצמנו. כשרואים שלט כזה, צריך לבדוק היטב שאף זר אינו מסתכל, ולירוק בפניהם! חשוב שנדע, התפקיד של היהודי הוא לא רק לעשות טוב, אלא גם להילחם ברע! כי בלי המלחמה ברע, אפילו אם היהודי ישתדל כל חייו לדבוק בטוב - ההשפעה החיצונית תחדור גם אליו. ואז הוא כבר לא יוכל להיות "עבד ה'". הוא יוכל להיות חרדי, אולי אפילו שומר מצוות; אבל עבד ה' הוא לא יוכל להיות, אלא-אם-כן הוא יתאמץ לבזות, להשפיל ולהרחיק את הרע.

אם בן-תורה יזלזל היום ברבים, בתרבות הפנאי והזמר וב"כוכבים" שלה שחדרו לחיי הציבור שלנו, מיד יתקיפו אותו כולם: "מה אתה מזלזל?! אם לא טוב לך - אל תשתתף בזה, אבל למה לפתוח ככה את הפה?" אבל האמת היא לא כך! הוא חייב דווקא לפתוח את הפה! ליצנות כזו אינה רק מותרת, אלא היא מצווה וחיוב. ככל שנלעג להם יותר, כך נרחק מהם יותר.

אברהם אבינו - התרחק גם מצדיקים

תשאלו אותי למה להתרחק? הלא הם אנשים חרדים?! צריך להבין, שלפעמים צריכים להתרחק גם מאנשים שמוגדרים "חרדים". אברהם אבינו הקפיד להישאר מופרד מהחברה; הוא היה יכול להתיישב ב"עיר שלם" - עירו של מלכי-צדק הצדיק. אבל אברהם אבינו בחר להתבודד במדבר, ולהתרחק גם מחברתם של אנשים טובים.

ומדוע? כי אברהם לא רצה להיות רק "אדם טוב", או אפילו לעמוד בתקן של "יהודי חרדי". לא זה היה הייעוד שלו, היו לו תוכניות גדולות לאין-ערוך מזה. אברהם אבינו רצה להיות **עבד ה'.** וזה לא היה אפשרי אם הוא היה מתערב בחברת בני-אדם, ולו הטובים שבהם. אתם שומעים? איך אברהם אבינו נהיה אברהם אבינו? ע"י שלא נתן לעצמו להיות מושפע מהסביבה. להיפך, הוא היה מוכן להילחם נגד הסביבה במקום הצורך. הוא השתמש בשכל ובמחשבה שלו באופן עצמאי, וראה כמה ריקים וחסרי משמעות הם כל הרעיונות שרווחו בזמנו. ועלינו ללכת בדרכו, ולהודות על האמת שרוב בני-האדם, אפילו בציבור ששומר תורה ומצוות, אינם ממוקדים בדברים החשובים באמת.

אל תלכו למסיבות מרעים

בן-תורה שכל משפחתו שומרת מצוות ב"ה, אוכלים אצלם רק גלאט כשר, הנשים מכסות את ראשן, הגברים אפילו מגדלים זקנים גדולים. אנשים טובים, כמו מלכי-צדק מלך שלם. ומידי פעם מתאספים כולם למסיבה משפחתית, וגם כשלא מתאספים כולם - באיזו משפחה לא מבקרים זה את זה? וכי אפשר לא לבקר את הדוד, ואת וכן-דוד, ואת האחות הזאת וגם את השנייה והשלישית? אי-אפשר, "חייבים" לבקר. אבל אם הבן-תורה הזה עומד במקום גבוה יותר מהם בעבודת ה', והאחרים הם בינוניים לידו - הרי עבורו כל הביקורים האלה הם אסון, הם מדללים ומדלדלים את רמתו הרוחנית. אם הוא רוצה להישאר בדרגתו הגבוהה - הוא חייב להתרחק מהם! כמובן, בלי דרמות ומריבות, הכל בטעם טוב ובאופן שאף אחד לא ייפגע. אבל עלינו לומר את האמת, שמי שרוצה לממש את עצמו בעולם הזה, **חייב להיות ברמה גבוהה יותר מסביבתו, וחייב להישמר מהשפעתה.** אסור להיות מוגבלים ע"י השקפותיהם של הסובבים.

אם צריך לשבת עם המשפחה, עם ההורים או האחים או אפילו הילדים, אז צריך. אבל לשבת שעות על גבי שעות ולפטפט?! הרי זה הרס השכל, איבוד המחשבה על דברים של מה-בכך. ודאי, חייבים להתייחס יפה לבני-משפחה, להחליף כמה מילים, להחמיא, להתעניין, בוודאי! וכדאי גם לקנות מתנות נחמדות, ולכתוב מכתבי עידוד לילדים ולנכדים. דברים כאלה פועלים גדולות ונצורות! חייבים להכיר ולאהוב את המשפחה, "ומבשרך אל תתעלם" (ישעיה נח ז). אבל אם אתם רוצים "להיות משהו", אין ברירה אלא להגביל את הקשר עם המשפחה, כי זה עלול להפריע מאד בהתקדמות לגדלות בעבודת ה'. מי שחפץ בגדלות, חייב ללכת בעקבות אבותינו,

ולחיות חיים של התבודדות. זוהי הדרך הטובה ביותר להישמר מהשפעות חיצוניות, בין אם זה כנען או אמריקה, ואפילו יהודים טובים כנ"ל.

לא רק ברסלב ונובהרדוק

ודברינו אמורים גם כלפי נשים. כשאשה נמצאת לבדה במטבח, זמנים אלו צריכים להיות עבורה הזדמנות פז. אתם יודעים מה היא עושה שם? אחת הסגולות הטובות והעתיקות ביותר: התבודדות. כשאדם מתבודד הוא מחובר לנפשו בלי התערבות של הסביבה הקרובה אליו. גדולי הנביאים היו יוצאים למקומות שוממים כדי להתבודד, ובכל הדורות עד גדולי האחרונים מוצאים אנו את הצדיקים יוצאים להתבודד. גם בדורות האחרונים נהגו כך, הבעש"ט זצוק"ל היה יוצא ליערות למשך שבועות שלמים כדי להתרחק מחברת בני-אדם. לרבי יוסף יוזל מנובהרדוק זצוק"ל היו שתי בקתות מבודדות: אחת שרק אשתו ידעה עליה, ואחת שגם אשתו לא ידעה ממנה, רק תלמידו רבי יואל ברנצ'יק זצ"ל הי"ד ידע היכן היא. היו לו איפה שתי דרגות של התבודדות אחת מהציבור והשנייה אפילו מהמשפחה. וכל כך למה? כי כך האדם נהיה גדול.

כשאשה נמצאת לבדה במטבח, היא בהתבודדות. היא יכולה לשמוע שיעורי תורה, או לחשוב מחשבות נעלות. אם היא מנצלת אותו כראוי, זהו זמן מיוחד עבורה. מצד שני, יש סכנה שאורבת בזמן הזה: היצר עומד בצד עם הצעה, הטלפון. ההפך מכל מה שאמרנו, היא אפילו לא חושבת על מה היא מדברת, הטלפון שעון על כתפה והיא מסתובבת עימו להכא ולהתם, שקועה בשיחה חסרת תוכן ומחשבה. ובצד השני של הקו, אותו הדבר. וחבל, חבל על הזמן המיוחד הזה. הטלפון פלש למטבח, ולצדקניות האלה שלמדו בבית-יעקב, והתחנכו לאור התורה, אם לא תשמנה לב, אין סיכוי נגדו.

ההזדמנות לקיים מה שלמדתן

בבית הספר מילאו את ראשה ברמב"נים ו"כלי-יקר"ים, לא היה זמן לחשוב. אח"כ היא טרודה בהשגת חתן טוב ובהקמת בית, ושוב אין זמן לחשוב. ובסוף, כשכבר יש לה חתן ובית ומטבח שהיא נמצאת בו לבדה - היא כבר הגיעה אל המנוחה, ויש אפשרות לחשוב על הקב"ה ועל הדברים הנשגבים שלמדה - מגיע הטלפון וחומס ממנה גם את הזמן הזה.

ואם תאמרנה הנשים: "משעמם להיות במטבח כל כך הרבה זמן לבד". בסדר, אם השעמום גובר - זה בסדר להרים טלפון ולהחליף כמה מילים עם חברה. אבל כשמפטטים במשך שעות, הרי זה בזבוז משווע של זמן יקר מכל.

אני יודע שעבור רוב הנשים ששומעות את הדברים אני מבזבז את זמני, אין סיכוי. אבל בכל קבוצה ישנם כמה אנשים מיוחדים, ובשבילים כדאי לומר את הדברים. כנ"ל לגבי הגברים, כלפי

רוב השומעים אין שום תועלת במה שנאמר כאן, אבל יש תמיד כמה בודדים שהם קרקע פוריה, וזרעים טובים יכולים לצמוח מהם.

אפשרויות רבות לניצול הזמן

לכל אדם יש שעות ורגעים של בדידות, ולא חסרות אפשרויות לנצל זמן זה. גברים יכולים לשמוע שיעור באזניות, ואם יש להם ספר לפתוח עוד יותר טוב. ואפשר גם לחשוב מחשבות: כמה אני מאושר שאני שלם בגופי ובנפשי. השוו את עצמכם לכל מי שאתם מכירים שחסרים לו הדברים שיש לכם. גם נשים יכולות לשמוע שיעורים ולחשוב מחשבות, כמה מאושרות הן שהן נשואות; קשה מאד להתחתן, והנה הן זכו. ומה הן יכולות לעשות כדי לשפר את חיי הנישואין שלהן...

אם כן, דיברנו כאן על תכנית לחיים, תכנית להפריד את עצמנו מן ההשפעות הזרות שעלולות לחדור אלינו מן החוץ. ולמדנו זאת מן המצווה החשובה שציוונו הקב"ה בפרשה, להשמיד את כל מקורות ההשפעה הרעה מסביבנו. ליצנותא דעבודה זרה, התבודדות, והתעלות מעל הסביבה אפילו כשהיא טובה - כל אלה הם מפתחות להצלחה ולגדלות בעבודת ה'.

שבת שלום ומבורך!

מודעה

לקבלת החוברת במייל נא לשלוח בקשה ל:
ey@torasavigdor.org

אם יהיה ביקוש נתחיל בשירות מנויים,
מי שמעוניין מתבקש לשלוח הודעה דרך נדרים
פלוס או נדרים פון.

מי שרוצה לקחת חלק בהפצת החוברת,
מתבקש ליצור קשר באחד מדרכים הנ"ל.

שאל איך ויגדך זקניך ויאמרו לך

מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

האם התשובה היא דבר הנמצא בהשג יד של כל אחד, או היא דורשת שינוי מהותי באדם כולו?

תשובה:

יש להבחין בין שני סוגים של תשובה: תשובה על מעשה אחד - כשאדם חטא במעשה, כשהוא שב נדרשים ממנו כמה צעדים ספציפיים: חרטה על עשיית העבירה; החלטה שלא לחזור עליה; קבלה לעזוב את דרכו הרעה; ולבקש מחילה מה' ולהתוודות לפניו. אם מקיימים אותם כראוי ובאמת, עלתה בידינו תשובה בסיסית.

והסוג השני שהוא גדול וקשה לאין ערוך, הוא דרך חיים של תשובה: לאחר מתן תורה הקב"ה אומר "מי יתן והיה לבבם זה ליראה אותי כל הימים" (דברים ה כו), הקב"ה רוצה מאיתנו שתמיד נחיה עם ההרגשה שהיתה לנו בשעת מתן תורה כששמענו את קולו מדבר אלינו. הרי היה זה דבר עצום! כולנו שמענו וראינו שה' בעצמו דיבר אלינו והגענו לקרבת ה' עצומה. וה' אומר לנו כאן, "אני רוצה שתמיד תהיו כך". איך אפשר?! באמת זו 'עבודה קשה שבמקדש'.

ועל זה אומר לנו הנביא: "שובה ישראל עד ה' אלקיך!" איש ישראל שובה אלי! כבר היית עמי בשעת מתן תורה, בשבילך לא מספיק להתרחק מחטא, ו'להסתדר' טוב עם העובדה שאתה יהודי, אלא חייך צריכים להיות מכוונים שרק ה' יהיה לנגד עיניך כל הזמן ללא יוצא מן הכלל, להכיר תמיד בנוכחותו של ה' בכל מקום וזמן. התשובה אליו יתברך היא דרך החיים האמיתית של היהודי, עבודה אינסופית לשוב אל קרבת ה'. אפילו משה רבינו עבד על כך כל חייו, ועל אף שהצליח מאוד, עדיין לא הגיע להצלחה שלמה. אף אחד לא יכול להצליח בזה לגמרי להגיע "עד ה'" ממש. אבל זה צריך להיות שאיפת החיים שלנו, כל החיים לחתור להיות יותר ויותר מושלמים; זהו חיוב ממש! ולמרות שאיננו יכולים להשיג בזה שלמות, איננו פטורים מלשאוף ולחתור בכיוון זה. עלינו לעשות את כל מה שביכולתנו. ככל שחושבים יותר על הקב"ה, כך מתקרבים ושבים אליו יותר, באמת. זוהי התשובה האמיתית שה' רוצה מאיתנו.

מדור זה נתרם לע"נ:

להנצחות: 072-222-3383